

Hirdetési díj: 3t. 5t. hasábos garmond sorért 1-szer 7 k. 2-szor 6 k. 3-szor 5 k. s minden hirdetés után 30 k. bélyegdíj. — Hirdetések felvételének helyében: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésben. Postán: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 14. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 23. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent.

Nyilváltói cizkéek:

sora után 20 k. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékekről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Főszlyt, méltán főszlyt fektetett tehát az albizott-
ság a gyors mozgósításra, s mert meg volt győződve ar-

ról, hogy a jelenlegi csapatelhelyezés és békeadminisztráció mellett gyorsan mozgósítani lehetetlen, felelősségének teljes értelemében, befolyásának egész súlyával a leghatározottabban oda hatott, hogy a csapatok hadkiegészítési kerületeikbe vagy azok közelébe, mint azt a törvény is rendeli, elhelyeztessenek, s az ezen állandó elhelyezésre fektetett területi divíziók rendszere az adminisztráció alapjává tétessék.

Működése ezen irányban nem volt meddő. Előterjesztést nyert a közös hadügyminisztertől, mely szerint az ezen elvekre fektetett csapatelhelyezés és békeadminisztráció fog alapul vétetni.

Mennyire fog tisztelt országos bizottság a tervezett rendszer megvalósítását a várakozásnak, azt előre nem mondhatom, tudva azt, hogy a leghelyesebb elv is csak czél-szerű gyakorlati kivitel által válik gyümölcsözővé s rosz kivitel a leghelyesebb elvet is illuszióssá teszi, azonban ösmervé a közös hadügyminiszternek ez irányban nézeteit, van okom hinni és remélni, hogy a kivitel az elvnek megfelelő és helyes lesz.

Azonban történnék e tekintetben bármi, egy kétségtelenül áll, s ez az, hogy a sereg-adminisztráció helyesebb, egészségesebb a gyors mozgósításnak, a czél-nak megfelelőbb alapokra fektetett czélozatlak, és ha a gyakorlati kivitel czél-szerűtlennek bizonyuland, megmarad — a jövő országos bizottságok ellenőrködése.

De nem akarok t. bizottság tovább időzni a tárgynál, melynél a szakképzettség hiányát e pillanatban a legmélyebben érzem. Még csak két rövid megjegyzésre bátorodom kérni nagybecsű figyelmüket. (Halljuk!)

Az albizottság működésének folyama alatt több oldalról találkozott a váddal, hogy mi háborút akarunk, és azt a nagyobb összegek megszavazása által lehetővé tenni akarjuk. Valamint hibás a feltevés, mely bennünk harci kedvet keres, ép oly téves a következtetés is. Senkisésem óhajítja jobban a békét, senki sincs annak szükségéről inkább meggyőződve, mint a hadügyi albizottság; de a békét mai korban, — midőn, mint látjuk, hogy a hódítási vágnak még mindig jelentékeny szerepe van a politikában és háboruban — nem a gyenge és roskatag, de az erős és tiszteletet parancsoló hadseregek biztosítják. Mondott és megvallom, eddig magam is azon hitben voltam, hogy az állandó hadsereg felesleges. Esménykép lebegett előttem, a milicz-rendszer, a polgár hadrendszere. Az újabb események azonban ábrándnak bizonyíták ezen meggyőződésemet. Most, midőn a harci eszközök tökélye a feláldozást és lelkesedést parancsolják, most inkább, mint bármikor, dönt és győz a vas fegyelem, mely csak az állandó seregekben lehetséges, a mire példát felhozni tán nem szükséges.

Ezekben t. bizottság csak főalapvonalaiiban kívántam jelezni az irányt, mely az albizottságot vezette. Lesz módom és alkalom minden egyes tételnél előadni az albizottság nézeteit, és midőn ezzel a hagsereg rendes szükséglete feletti általános vitát bevezetem, nekem nem maradt egyéb hátra, mint az, hogy a hadügyi albizottság jelentését a t. bizottságnak elfogadás végett ajánljam.

Gambetta Lilleben.

Gambetta jan. 20. Boulogneból, hová egy hadigőzös szállt, külön vonaton megérkezett Lillebe. Mihelyt kilépett a kocsiából, azonnal felismerték, körülvtették s diadallal kísérték a praelecturára. Ugyanazon este a municipalis tanács küldöttsége tisztelgett nála, mely alkalommal Gambetta beszédet intézett a küldöttekhez. E beszédben többek közt így szólt:

Lille lakói minden időben felülemelkedtek a háboru megpróbáltatásain. Még él annak emléke, hogy Lille volt az első forradalom bölcsőjének megőrzője és hiszem, hogy a harmadik forradalom is őrző találand benne éppen úgy, a mint meg vagyok győződve, hogy a harmadik forradalom meg fogja menteni Franciaországot. A forradalom nem lesz hűtlen multjához. Belül úgy mind külfelé meg fogja semmisíteni a gyökereit ellen intézett merényleteket. Mi határozott ellenségei vagyunk a háborúnak, különösen ezen háborúnak, melyet mi bűnnek tartottunk. Mi kárhoztattuk midőn megkezdtek, mi hivatkoztunk a törvényhozó testületre, mely szolgál magatartásával belevont bennünket a háboruba s most kénytelenek vagyunk önmagunk folytatni e háborút, mert most már Franciaország úde forg kérdésben.

Kérdezték meg azokat, kik véráztatott földünket tapossák, miért harcolnak ellenünk, s azt fogják mondani, mert a király szava kötelezi őket erre; a király, ki azt monda, hogy nem az ország, hanem a császár ellen harcol. Mi, hogy véget vessünk a testvér gyilkos háborúnak, a nép nevében letettük a zsarnokot s ime akkor három millió lakost, több ezer millió francot, egy párisi erődöt, egyszóval a gyalázatot követelték. Mi megtagadtuk és megfogjuk tagadni mindvégig, ha mindnyájan elveszünk is!

A köztársaság sorsát, szorosan összekapcsolta a haza sorsával. Ha feladataink terhe alatt összeroskadna, lesznek reakcionáriusok, kik kárhoztatni fogják, miért merésztél oly nagy felelősséget venni vállaira. Nehogy ez megtörténjék, meg kell mentenie a hazát. Meg kell mentenie azon szerencsétlen népeket is, melyek biznak benne. 15,000 elcsási hadgya oda hazáját s a lyoni táborba sietett; mi nem hagyhatjuk el ezeket, kiknek rokonai az ellenség legnagyobb kínzásainak vannak kitéve. Franciaországnak a végsőig ellent kell állani, mert különben örökké kárhoztatni fogják. Ha most békét kötnek, ez megcsontkítása volna a hazának. Senkinek sincs joga Franciaországból csak egy talpalatnyit is átengedni.

Bonaparte 20 éven át sergeire 20 milliárdnál többet vesztegetett s 15 napi harc alatt ő és sergei elvesztek, s most a magára hagyott Franciaország már négy hónapja küzd óriási hadseregek ellen, és még nem adott ki egy milliárdot, s ha az ellentállás szelleme az egész nemzetet lelkesíti, az le fog győzni. Németország üres. Egész lakossága fegyver alatt van. Ott a társadalmi élet holt, a kereskedelem s a nemzeti jóllet már tönkre van téve. Mi nálunk még mindez meg lehet menteni.

Ha a porosok még három hónapig hazánk földjén maradnak, elvesztek. Minden lehető áldozattal itt kell őket tartanunk, hogy annál bizonyossabban elveszzenek. Ha mindnyájan azon leszünk, czélunkat elérjük. Mit tehet az egy millió fegyveres, 38 millió bátor mell ellenében.

Ha vissza nyertük azt, a mi minden nemzetnek elidegeníthetlen sajátja, ha visszanyertük nemzeti függetlenségünket, egyéni szabadságunkat, akkor a világ meg fogja látni, a harcz-emberi vagyunk-e? A teljesített kötelesség érzetével csak egy óhajunk lesz: visszalépni a tömegbe, melyhez tartozni dicsőségnek tartjuk, behízyonítani, hogy hazafi hűvünk mellett, hitünk dőnthetetlen republikanus maradt.

UJDONSÁGOK.

T. vidéki olvasóinkat felkérjük, méltóztassanak előfizetési pénzeiket egyenesen a szerkesztőséghez beküldeni — nehogy azokat — mint már megtörtént — csak 20—25 nap múlva kapjuk kézhez. Helyi előfizetéseket csak Demjén László könyvkereskedése s a szerkesztőség fogad el.

→ A városi börtön-állapota, melyet közügyész L. Bodor László lapunk hasábjain is ösmertetett, folyvást nagyobb érdekltség tárgya; a városi képviselő-testület tagjai közt naponta általánosabbá válik azon vélemény, hogy a fogdát okvetlenül és haladéknélkül jobb karba kell helyezni, hogy az a szó szoros értelmében javító intézet legyen. A képviselő egyik tagja, fényképez Veress Ferencz, azon ötletből kiindulva, hogy börtönünkben a szökési esetek felette gyakoriak, hogy a szökevények kézrekeríthetése annál könnyebb legyen, ajánlkozott, hogy a nagyobb bűnök gyanujával terhelt vizsgálat alatti foglyokat a vizsgálóbírósg megkeresvénye folytán ingyen le fogja fényképezni, (mint más, jól rendezett törvényszékeknél van szokásba) és szökés esetére annyi példányban sokszorosítja, hogy a köröztetés alkalmával az illető hatóságok mindenikének meg lehessen küldeni. Bár minden képviselő így gondolkozza.

→ A „Kolozsvári Kör“ bálja is lefolyt a mult szombaton. Ez volt azon táncvizsgálatom, a melyhez kötött reményem már hetek óta izgalomba tarták a fiatal kedélyeket, s különösen az e részben fogékonyabb hölgyvilágot. Nem is csalódtak a kik reményteljesen léptek a tánczerembe, mert ott bárki is tele marokkal szedhetette az élvezet és gyönyör virágait. Tér hiányáról se panaszkodhattak ez alkalommal a tánczosok, minthogy kényelmeket ezuttal a tömörség nem nagyon zavarta. A cotillon alatt, mely több órahosszat tartott Niedergesaes villanyos szénuel világított. A táncz 5 óráig tartott.

→ Még egyszer Niedergesaes ur. A mult vasárnap még is megtartá harmadik előadását a redoutban Niedergesaes ur; mint előre látható volt, kisebb közönség előtt a másodiknál. Ez bizonyára utolsó volt nálunk.

→ Rauch Levin báró horvátfországi bán saját kérelmére fölmentetett s helyébe Bedekovich Kálmán eddigi horvát minster nevezetett ki. Gr. Peja k-sevics Péter fog hír szerint Bedekovich helyére horvát ministerré kinevezettni.

→ A Batthyány mauzoleum építése a tavasszal remélhetőleg meg fog kezdeni; Schickedanz pályanyertes tervének Vojta építész általi czél-szerű módosítása szerint fog az építtetni.

→ Új vasúti vonalok. April havában a magyar állami vaspályák közül a losonci, valamint a győrpápa-szombatlyei vonalak nyitnának meg.

→ A honvédség ruházatában hír szerint rövid

időn változás fog bekövetkezni. Először is a bakancsot cserélik fel oszmával, a vörös nadrág helyett is más színűt és kényelmesebb szabást kapnak. A kabátok színe is más lesz, és a zsinorok, melyek hamar szakadnak s az egész öltözetet élétkelentlik, majdnem egészen el fognak tűnni a honvéd-állítákról. E változások már május vagy június hóban következnek be.

→ Varjasy Béla, volt mexikói kapitány, a harcz kezdetével Franciaországba ment s kitarással harcolt mindekkoráig, vitézsége jutalmul alezredes lett Bourbaki hadosztályában, mint egy magán levél tudatja a becsületrend keresztjével decoráltott. Bourbaki tábornok kitűnő bizalma jelül reá biza közelebb, hogy nejét Nápolyba kísérje, honnan azonban csakhamar visszatér, „az utolsó csepp vörig harcolandó a szerencsétlenségében is dicső nemzetért.“

→ A lókviteli tilalom a magyar pénzügyminiszterrel egyetértőleg megszüntetett.

→ 833/IV. 1871. A cs. kir. déli vaspálya kanizsa-barcsi vonalán levő „Legrád“ vaspálya üzleti állomás f. é. február 1-től kezdve állami és magán-sürgönyök felvételére korlátozott napi szolgálattal megbízott. Pest, 1871. január 25-én. A minster megbízásából Takács.

→ Felhívás. A „Külföldi ügyei néptanító egyet“ alapszabályai, a nagyméltóságú magyar királyi közoktatásügyi ministerium által megerősítetvén, tisztelettel felhívom Külföldi ügyei nemzeti ügyi és felekezeti néptanítóit, ugy azon lelkészeket és polgártársainkat, kik a népevelés szent ügyének előmozdításában, szellemi és anyagi támogatásukkal közreműködni kívánnak, sziveskedjenek f. évi február hó 15-én délelőtti 10 órakor kezdőleg Dicső-Szent-Mártonban tartandó alakuló gyűlésen megjelenni. Dicső-Szent-Márton, 1871. január 21. Rédiger Árpád, ideiglenes elnök.

→ A vallás- és közoktatási m. kir. minster által az olaszországi levéltárak kutatásával megbízott Óváry Lipót mult évi működéséről a magy. tud. akadémia történelmi bizottsága következő jelentést tett: Óváry ur idejét leginkább a Grande Archivio vette igénybe, s ebben először is a „Registri Angiuoni“ osztályt vette vizsgálat alá, mely az Anjou-házból való siciliiai királyok actiát tartalmazza. — E gyűjtemény eredetileg 579 kötetből állott, közülök azonban most már csak 378 van meg, melyek I. Károlytól II. Johannáig terjednek. Ezek közül eddig az I—CLXXXV. és a CCCXXXIII—CCCLXXVIII. köteleket vizsgálta át, azokból minden magyar tárgyakat kijegyvezvén, kitűnt e jegyzetből hogy az Anjou-osztály, mely pedig leginkább bir magyar történelmi érdekekkel, kevesebbet nyújt, mint a mit vártunk, de legalább biztos és kiemerítő tudomást szerezünk mindenről a mi van. Ezen kívül kilencz okmányt teljes másolatban közölt megbízottunk, a többi másolandókra név a bizottságtól várva az utasítást. Az anjoui Regesták elveszett kötetéről Carlo de Lellis XVII. századbeli tudós hagyván némi tudósításokat, Óváry ur a hungarikákat ezekből is kijegyvezte. Végre a Biblioteca Nazionale tiz kéziratából közül kivonatokat. A mult év két utolsó havában, ugy reményeltte Óváry, hogy az október végén hátra volt 147 kötet átvizsgálását is befejezendi.

→ (Necrológ.) Wolff János gyógyszerész, a maga és neje Ábrahám Margit s gyermekeik —; ugy szintén: Ábrahám Emmanuel és neje Mártonffy Veronika, — ezek gyermekei s unokái —; Borszéki P. Anna, néhai Dr. Ábrahám Adeodat özvegye s gyermeke —; Ábrahám Rebi, férjezett Lengyel Zacharnó és gyermekeik —; Ábrahám Anna, férjezett Mártonffy Kajtino s gyermekeik —; Pap Mária, néhai Ábrahám Antal özvegye és gyermekei —; Ábrahám Gábor és neje Bárány Klára s gyermekeik —; Ábrahám Mária, néhai Lengyel Antal özvegye és gyermeke —; Ábrahám Róza, férjezett Sztankay Ferenczné és gyermekeik —; ugy szintén számos közeli és távoli rokonok nevében, mélyen megsomorozt szívvél jelenti, hogy a szeretett atya, illetőleg nagyapja, dédapa és rokon: Ábrahám Márton, szab. kir. Szamosújvár városi nyugalmazott rendőrigazgató, élete 81-ik évének utolsó napjaiban, végelgyengülés következtében, a haladéknál szentségének ájtatos felvétele után, folyó 1871-ik évi január hó 26-án éjjel fél 12 órakor megszűnt élni. Minél bensőbb vala a szeretet, melylyel a tisztas aggastyán iránt gyermekei, rokonai viseltetének, annál mélyebb és érzékenyebb a fájdalom övének keblében, kik bánatos szívvél állják körül a kedves halott gyászravatalt. A megboldogultnak földi részei folyó hó 28-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. gyászszertartás végeztével, főtéri b. Apoc házából a köztemetőbe örök nyugalomra kísértetni; szelid lelkéért pedig az engesztelő szent mise áldozatok, ugyan e hó 30-án d. e. 10 órakor a plébániai templomban fognak az egek urának bemutatattani. Kolozsvárt, 1871. január 27-én.

Nemzeti színház. Kedden, január hó 31-én „Zsidó hölgy.“ Opera 5 felvonásban.

Piaczi árak. N-Szebenben január 24-én: Tisztábuza a. a. mérő 5 ft 60 kr. Elegyes 4 ft 67 kr. Rozs 4 ft. Köles 3 ft 20 kr. Zab 2 ft 40 kr. Tengeri 3 ft 60 kr. Borsó 6 ft 40 kr. Lencse 6 ft 40 kr. Paszuly 5 ft 33 kr. Pityóka 2 ft 40 kr. Tüzifa száraz rövid öl 13 ft 50 kr. Gyertya mázsája 35 ft. Marhabús fontja 22 kr. Disznóhús mázsája 30 ft. Szalonna mázsája 32 ft. Szesz foka 65 kr.

Közzadáság.

Házi kezelés vagy bérbeadás tanácsosabb-e a Rikán belől?

IX.

1830-ik év után a nagyobb birtokosok is látván jövedelmük évenkénti csökkenését nagy aggodalomban voltak

Ezen aggodalmak kisebb nagyobb körökben komolyan tárgyaltak, míg végre a gazdasági egyesület a sok oldalról nyilvánított aggodalmakat elosztalandó:

1841-be 100 arany jutalmat tűzött ki oly munkára, mely a házi kezelés, vagy bérbeadás elsősegít alaposan megállítaná, fel fejtené.

A kitűzött időre érkeztek bé hatalmas munkák pro et contra.

Ezen munkák közül ez a jellegű: „Élni — élni hagyni“ nyerte el a 100 drb. aranyat, írja Bujánovics Eduárd magyar gazdasági egyesületi tag. Ezen munkában alaposan be van bizonyítva a bérbeadás elsősége.

Egy néhány szó a szőlő- s gyümölcsfa szaporítása érdekében.

M.-Bánd, 1871.

Az ember legfőbb életörökvése: a földön előállítható emberi jóllet megalapítása, s annak időnkénti rendes élvezése.

E szép törekvése útjában azonban számtalan akadályokra talál, melyek ellen sokat kell küzdenie, míg fáradozása gyümölcsének teljes izeléséhez juthat.

A jóllet s megalapítását fokoztatni előállítására, a természet s emberi szorgalom eszközökről is gondoskodott.

Egy ilyen eszköz a többi közt: a szőlő- s gyümölcs-termesnek évenkénti előállítása, mely, főként a dűsan termő években, oly sok szép hasznat hajt, mikép méltán számíthatjuk azt az emberi haszon s jóllet előállításának legszükségesebb eszközei sorába.

Vannak azonban emberek, kik a szőlő- s gyümölcs-termesnek, a legtermékenyebb években sem sok hasznát élvezik, mert a szőlő- s gyümölcsfákat nem szaporítják rendesen, sőt a néhol létezőket sem gondozzák eléggé.

Ilyenek honunkban nevezetesen: a Mezőségen lakók; itt a szőlő-, gyümölcsfa-, sőt az erdők szaporítása is régóta s erősen el van hanyagolva, s ezért az itt lakók, szőlő-, gyümölcs-, s főként épület- s tűzifa hiányában, kimondhatlan szükségeket s nélkülözéseket kénytelenek szenvedni.

Valóban bámulnunk lehet az itt lakó embereket, nem annyira kifogyhatlannak látszó türelmökért, mint a szőlő-, gyümölcs-, s másféle fa szaporítása iránt és idők óta mutatkozó s folyton tartó közömbösségükért, annál is inkább, hogy Magyarhon Királyhágon innen eső részében, a szőlő- s gyümölcsfa szaporításának, sőt egyéb gazdaságnak is, tán sehol alkalmasabb tere nincs, mint éppen a Mezőségen. Meglehető szép kiterjedésű s jelenleg keveset jövedelmező terei, elégséges felhasználandó pusztá halmái vannak, melyeket az emberi szorgalom s munkás kezek által, a lakosok szükségai enyhítésére s jólletük emelésére, mind meg annyi kiaknázandó kincses bányáknak tekinthetünk.

Az emberi szükség kevésbítése, s a jóllet terjedésének eszközése tehát azon szempont, melyért a szőlő- s gyümölcsfa szaporítását a lehetőleg mindenütt, főként pedig a Mezőségen, pártolnunk s munkálnunk kell. Van azonban egy más is, melyet hasonlólag szem előtt kell tartanunk, s ez, mint élenk, munkás embereknek, jó hírnevünk megalapítása, melyen sok részben önbecszerzetünk is alapul, s melyre, mint érintkez-, alkotmányos-, s haladni törekvő nemzet tagjainak, kiválólag nagy szükségünk van.

E két szempontból nagyon óhajtanó volna tehát, ha minden gazdaságot űző értelmes egyén, főként pedig a Mezőségen lakó értelmiség egyik legfőbb földadatál tűzné ki a szőlő-, gyümölcs-, s egyébféle fa szaporítását.

E tekintetben, főleg jövőre nézt, sokat tehetnének meg a tanítók, kik hivatva vannak növendékeiket szép s hasznos dolgokra oktatni, s azoknak munkálására ösztönözni.

Igen szép nevelői eljárás lenne tehát, ha főleg a szőlő- s gyümölcsfákon községi tanítói, a szőlő- s gyümölcsfa szaporítása érdekében figyelem kellő s gyakori oktatásokat tartanának növendékeik körében, s azokat a gyakorlat terén is alkalmas időben teendő útmutatásaikkal vezetnék e hasznos munkálkodásban.

Bali János, tanító.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Hivatalos.

249—94.

Pályázat.

A maros-újváni m. kir. sóhivatalnál egy mázsatiszt állomás, melylyel a XII. díjosztály, 500 frt fizetés, 8 bécsi öl tűzifa és szabadszállás, vagy ennek hiányában 15% szálláspénz vagyon összekötve — betöltendő.

Pályázni kívánók felhivatnak okmányok kérelmeiket négy hét alatt ezen bányaigazgatósághoz benyújtani.

A m. kir. bányaigazgatóságtól.
Kolozsvárt 1871 január 21-én.

Sz. 2065—1871

1—1 (35)

Hirdetés.

A kolozsvári m. kir. pénzügyi igazgatóság részéről közudomásra hozatik, hogy résztart az ugynevezett harminczadi épületben 7—8 mázsára terjedő nyomatványi, részint pedig a Folli háznál elhelyezett egyik osztályánál különbféle nagyságu beírt és 10—12 mázsára terjedő kislejtített papír f. év február hó 11-én délelőtti 10 óráig az elnöki irodában elfogadandó írásbeli ajánlatok ellenében fognak elárúsíttatni; ebbéli feltételek az elnöki irodában, az eladandó tárgyak ellenben az

éríntett hivatali helyiségekben a hivatalos órák alatt lesznek megtekinthetők.

A m. kir. pénzügy igazgatóságtól.
Kolozsvárt 1871 január 23-án

Hirdetés.

Melynélfogva a mezőségen, egy 300-tól 600 holdig terjedő, ha lehet tagosított, bérbeadó jószág kerestet k. Miről személyes, vagy bérmentes levéllel tudósítást elfogad Kolozsvárt kis-mesterutca 147 szám alatt.

Szenkovich Márton.

3—3

(26)

Ny. Gámán János örökösénél Kolozsvárt.